

Hybridmöten i huvudförhandlingar – Muntlighetsprincipen och multimodala former för interaktion i rättssalen

Joacim Lindh

Institutionen för svenska språket Linnéuniversitetet, joacim.lindh@lnu.se

Sofia Ask

Institutionen för svenska språket Linnéuniversitetet, sofia.ask@lnu.se

I Sveriges 48 tingsrätter hålls dagligen sammanträden där människor lämnar berättelser om händelser som ska utredas i huvudförhandlingar. Sedan 2008 har den dömande rätten möjlighet att besluta att en eller flera deltagare kan eller ska delta uppkopplade via videokonferens. All överföring med ljud och bild sker då till och från tingsrätternas lokaler. De deltagare som medverkar via videokonferens syns på skärmar i rättssalen, och de kan kommunicera i realtid. Att komplexa situationer kan uppstå när inte alla möts fysiskt innebär exempelvis att de begränsade sätten att kommunicera riskerar att orsaka missförstånd, känslor av exkludering och svårigheter för hörda att under förhören att lämna egna berättelser om de brott som ska utredas. Också det ickeverbala språket utmanas av de begränsningar som hybridmöten innebär för kommunikation och interaktion.

Syftet med denna studie är att undersöka hur hybridmöten förändrar och utmanar interaktionen i domstolar och i förlängningen hur användningen av extralingvistiska signaler och ickeverbala språkhandlingar begränsas av kameravinklar och projicering av skriftliga bevis. Vi ställer följande frågor:

- Hur påverkar hybridmöten gängse konventioner för institutionella samtal?
- Vilka effekter får hybridmöten på bruk av ickeverbala språkhandlingar och individens upplevelse av inkludering och delaktighet i huvudförhandlingen?
- På vilka sätt kan videokonferenser inverka på muntlighetsprincipens krav på att all bevisning ska framläggas verbalt?

Teoretiskt och metodologiskt utgår vi från den kritiska diskursanalysen där tingsrätternas brottmålsförhandlingar ses som sociala praktiker som konstitueras via aktörers handlingar och handlingarnas utförandesätt i tid och rum. Materialet består av 14 huvudförhandlingar.